

Primjer 3. Ravninsko stanje naprezanja

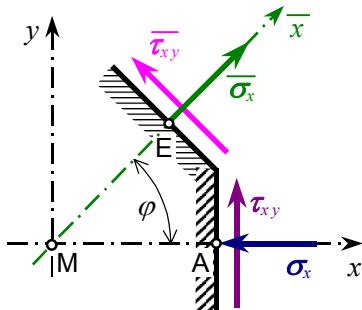
U točki M tijela zadano je ravninsko stanje naprezanja u presjecima određenih s osi x i s osi $\bar{x}$, prema slici. Treba odrediti grafički pomoću Mohrove kružnice naprezanja:

a) normalna i posmična naprezanja u presjecima određenih s osi y i s osi $\bar{y}$, te odrediti kut φ između osi $\bar{x}$ i osi x ,

b) glavne pravce i glavna naprezanja,

c) maksimalno posmično naprezanje s pripadnim normalnim naprezanjima i prvcima.

Skicirati orientirane elemente u točki M tijela s ucrtanim komponentama naprezanja u svim zadanim koordinatnim sustavima.

Zadano: $\sigma_x = -50 \text{ MPa}$, $\tau_{xy} = 60 \text{ MPa}$, $\bar{\sigma}_x = 40 \text{ MPa}$,
 $\bar{\tau}_{xy} = 30 \text{ MPa}$.

Na slici elementa označeni su presjeci A i E sa zadanim pripadajućim naprezanjima.

Mjerilo za Mohrovu kružnicu naprezanja:

$$1 \text{ cm} \triangleq 10 \text{ MPa}.$$

Rješenje:

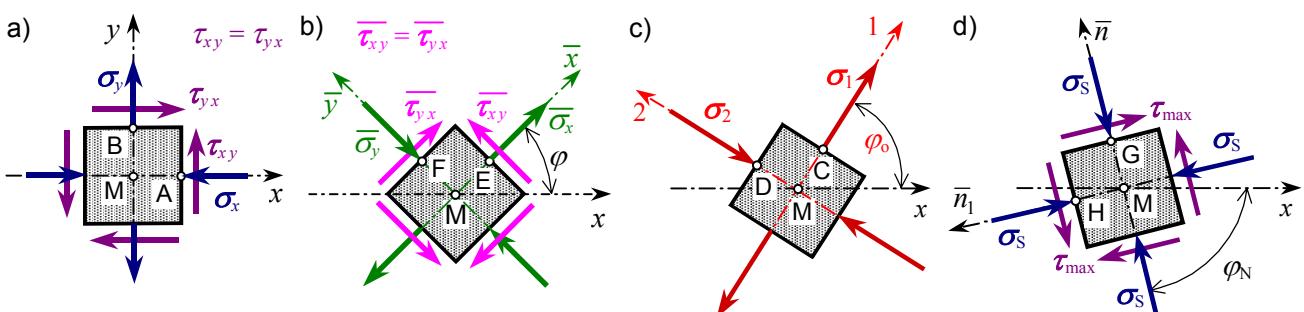
1. Analitička rješenja mogu se dobiti pomoću PC uporabom modula «Napr_def» programa «CVRSTOCA», zadatak C). U ovom su primjeru dobiveni rezultati za naprezanja i kutove u zadanim koordinatnim sustavima:

$$\sigma_y = 10 \text{ MPa}, \tau_{yx} = 60 \text{ MPa}, \text{ slika a)}$$

$$\bar{\sigma}_y = -80 \text{ MPa}, \bar{\tau}_{yx} = 30 \text{ MPa}, \varphi = 45^\circ, \text{ slika b)}$$

$$\sigma_1 = 47,082 \text{ MPa}, \sigma_2 = -87,082 \text{ MPa}, \varphi_0 = 58,283^\circ, \psi = 13,283^\circ, \text{ slika c)}$$

$$\sigma_S = -20 \text{ MPa}, \tau_{\max} = 67,082 \text{ MPa}, \varphi_N = -76,717^\circ, \text{ slika d}).$$

2. Grafičko rješenje pomoću Mohrove kružnice naprezanja, slika:

- U $(0\sigma\tau)$ - koordinatnom sustavu u zadanim mjerilu crtaju se točke A(-50, 60) i E(40, 30) koje predstavljaju naprezanja na presjecima A i E.

- Odredi se simetrala spojnica $\bar{A}\bar{E}$.

- Sjecište simetrale spojnica $\bar{A}\bar{E}$ i osi σ određuje središte S kružnice.

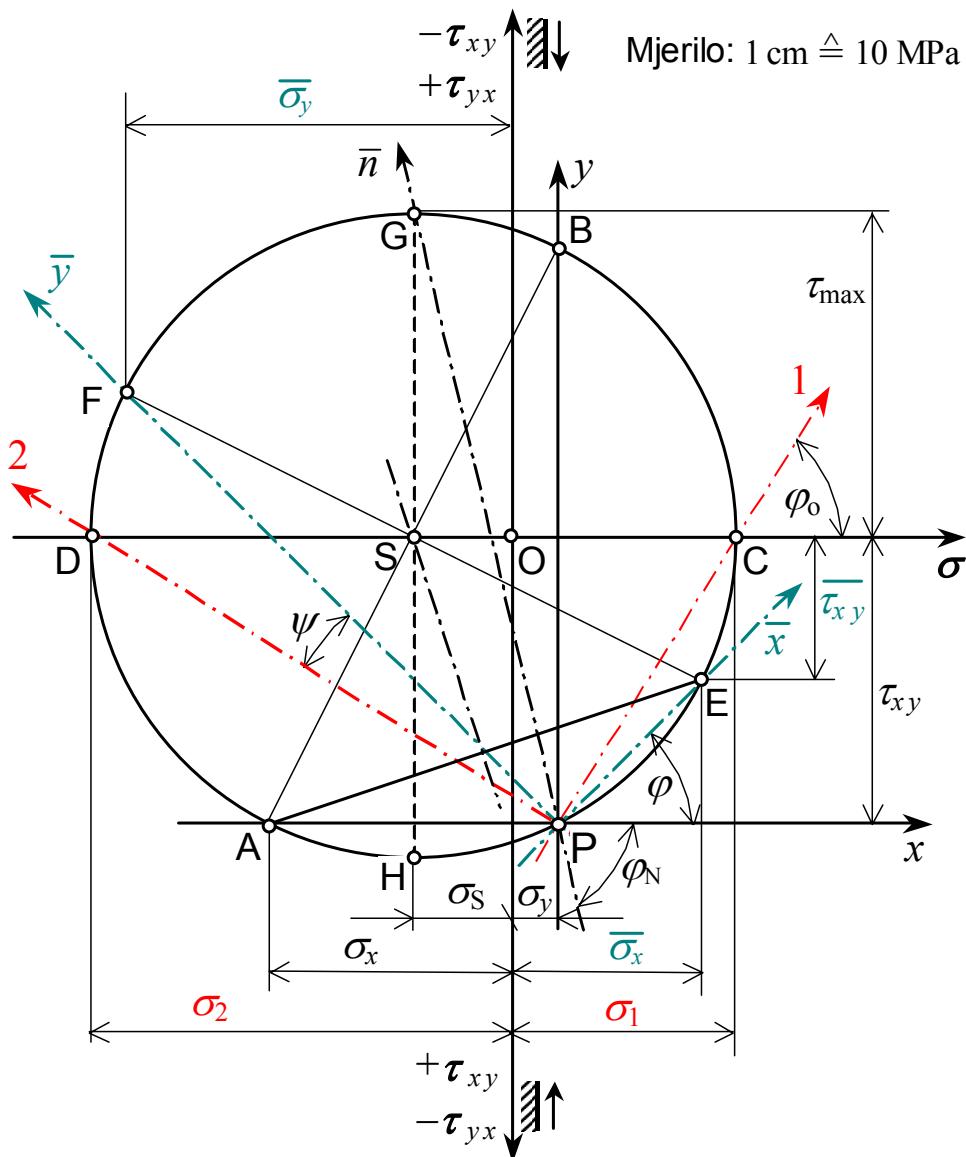
- Iz središta S opiše se kružnica polujmerra $R = \bar{AS} = \bar{SE}$.

- Kružnica siječe os σ u točkama C i D, čime su određene vrijednosti glavnih naprezanja u mjerilu $\sigma_1 = \bar{OC}$ i $\sigma_2 = \bar{OD}$.

- Paralela s osi x kroz točku A presijeca kružnicu u točki P Mohrove kružnice.

- Pravac PC definira kut φ_0 glavnog pravca 1 s osi x , a pravac PD je glavni pravac 2 u točki M tijela.

- Za određivanje naprezanja u presjeku određenom s osi y , povlači se iz pola P paralela s osi y do presjecišta s kružnicom u točki B, a također produlji se spojnica $\overline{AS}$ do presjecišta s kružnicom u točki B. Time su u mjerilu određeni iznosi naprezanja σ_y i τ_{yx} .
  - Za određivanje naprezanja u presjeku određenom s osi $\bar{y}$, povlači se iz pola P paralela s osi $\bar{y}$ do presjecišta s kružnicom u točki F, a također produlji se spojnica $\overline{ES}$ do presjecišta s kružnicom u točki F. Time su u mjerilu određeni iznosi naprezanja $\bar{\sigma}_y$ i $\bar{\tau}_{yx}$.
- Pravac PE određuje kut φ osi $\bar{x}$ s osi x .
- Točke na okomici kroz središte S kružnice određuju točke G i H u kojima je maksimalno posmično naprezanje $\tau_{\max}$, a normalna naprezanja jednaka su srednjem normalnom naprezanju σ_S u točki M tijela.
  - Pravac normale $\bar{n}$ određen je kutom φ_N od osi x , povlačenjem pravca PG iz pola P.
  - Orientirani elementi u zadanim koordinatnim sustavima, s ucrtanim naprezanjima na presjecima, prikazani su na slikama a), b), c) i d).

Napomena: Nakon izračunatih naprezanja u $(0xy)$ - koordinatnom sustavu, može se grafičko rješenje dobiti uporabom modula «Mohr's circle» programa «MDSolids®».